

2022-05-12
S2022/02527 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att samordna, planera, genomföra och utvärdera nationella övningar som stärker beredskapen inom hälso- och sjukvården

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att under 2022 påbörja ett långsiktigt arbete med att samordna, planera, genomföra och utvärdera nationella övningar som berör området hälso- och sjukvård vid nationella kris- eller totalförsvarsövningar. Myndigheten ska planera och vara sammanhållande för regioners deltagande inom området hälso- och sjukvård i nationella kris- och totalförsvarsövningar av relevans som leds av andra aktörer. De nationella övningarna ska syfta till att på kort och lång sikt stärka beredskapen och förmågeutvecklingen inom hälso- och sjukvården för att sjukvården ska kunna lösa sina uppgifter i kris och krig.

Socialstyrelsen får även inom ramen för uppdraget planera och genomföra nationella övningar i egen regi. Övningsverksamheten som myndigheten genomför i egen regi bör dock samordnas med den övningsverksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten planerar övergripande.

Efter genomförd nationell övning ska Socialstyrelsen sammanställa och utvärdera resultatet av övningen. Med utgångspunkt i övningsresultat ska myndigheten upprätta en handlingsplan över hur förbättringsområden ska hanteras samt följa upp att åtgärder i handlingsplanen omhändertas.

Uppdraget ska genomföras i dialog med regionerna, länsstyrelserna, MSB och Försvarsmakten samt andra för uppdraget relevanta myndigheter. Relevanta aktörer och sektorer där samverkan är viktig för att sjukvården ska

kunna lösa sina uppgifter bör beaktas i genomförandet så som socialtjänst, inklusive kommunal hälso- och sjukvård.

Socialstyrelsen ska årligen lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Delredovisning för 2022 års arbete ska lämnas senast den 1 februari 2023. Delredovisningen ska innefatta en sammanställning av åtgärder som till den tidpunkten vidtagits inom ramen för uppdraget samt åtgärder som planeras att vidtas på kort och lång sikt.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda 2 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Civilt försvar – hälso- och sjukvård. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning av medel ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Sverige ska ha ett starkt totalförsvar och en upprustning av Sveriges försvarsförmåga pågår. Regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) anger att den civila hälso- och sjukvården vid krig bör ha kapacitet att utföra sådan vård som inte kan anstå och att sådan vård ska säkerställas för såväl civila som för militär personal.

All berörd vårdpersonal behöver därför få den utbildning och övning som krävs för att sjukvården ska kunna lösa sina uppgifter i kris och krig.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) konstaterar i delbetänkandet Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23) att utbildning och övning är en förutsättning för att stärka samhällets förmåga att hantera olyckor, kriser och ytterst krig. Utbildningar och övningar behövs inom hälso- och sjukvården både på lokal, regional och nationell nivå. Att planera en övning för hälso- och sjukvården kräver många gånger speciella kunskaper, framför allt vad gäller utvärdering av hur patienterna påverkas kopplat till olika åtgärder och beslut. Antalet övningar där deltagare från både kommunernas och

regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet ingår bör öka. Vid stora samhällsstörningar med påverkan på hälso- och sjukvårdsområdet är det betydelsefullt att hela hälso- och sjukvårdskedjan fungerar. Genom att öva kan eventuella brister identifieras.

MSB har uppdraget att leda ett forum för att inrikta och samordna samverkansövningar på regional, nationell och internationell nivå samt övningar som rör EU och andra internationella organ. Detta forum benämns Nationellt forum för inriktning och samordning av övningar (NAFS). MSB har tagit fram anvisningar för planering av nationella samverkansövningar. Enligt MSB anvisningar ska det under en femårig övningsperiod genomföras två nationella övningar. En övningsplanering för området hälso- och sjukvård bör harmonieras med den nationella samordnade övningsplaneringen som tas fram av MSB i samverkan med NAFS.

MSB har konstaterat att övning är nödvändigt för att upprätthålla och öka förmågan att hantera kriser. Det gäller såväl för den egna verksamheten som för samverkan mellan olika funktioner och aktörer i samhället. Övningar är ett effektivt sätt att öka engagemanget och kunskapen samtidigt som förmågan att klara en kris ökar.

Regeringen har den 24 mars 2021 gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram nationella utbildnings- och övningsplaner för katastrofmedicinsk beredskap och civilt försvar (S2021/02922). I uppdraget ingår att redovisa för hur aktuella områden för utbildning och övning identifieras och omhändertas 2021–2025.

Socialstyrelsen är samordnande myndighet för hälso- och sjukvårdens krisberedskap. Socialstyrelsen ska verka för att övningsverksamheten inom krisberedskapen hos aktörerna inom hälso- och sjukvården ska öka och att samverkan mellan de olika aktörerna ska bli ännu bättre. Intentionen är att en del i detta blir återkommande samverkansövningar som Socialstyrelsen ska initiera och ansvara för.

Regeringen beräknar totalt 50 000 000 kronor för uppdraget år 2023, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget i syfte att fördela till regionerna, för att ge regionerna möjlighet att delta i nationella övningar om krisberedskap och civilt försvar som berör hälso- och sjukvårdsområdet.

Målet med regelbundna övningar ska vara stärkt regional hälso- och sjukvård samt stärkt förmåga hos stödfunktioner vid särskilda händelser, höjd beredskap och ytterst krig.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Maria State

Kopia till
Statsrådsberedningen, SAM
Justitiedepartementet, SSK
Försvarsdepartementet, MFI2
Finansdepartementet, BA, K, SFÖ
Näringsdepartementet, EIN
Försvarsmakten
Länsstyrelserna
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Regionerna
Sveriges Kommuner och Regioner